คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๗/๒๕๖๘ ประธานวุฒิสภา ผู้ร้อง
นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้อง

รธน. มาตรา ๑๖๐ (๔) (๕) มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) และมาตรา ๒๑๙ มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๑๗ ข้อ ๒๑ และข้อ ๒๗

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) มีเจตนารมณ์ในการวางมาตรฐานหรือยกระดับคุณสมบัติของรัฐมนตรีให้สูงขึ้น ทั้งนี้ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) นั้น ต้องเป็นการแสดงออกถึงความสุจริตอย่างเปิดเผย โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับต่อสาธารณะ โดยมีลักษณะ "เป็นที่ประจักษ์" อันบ่งบอกว่าต้องมีการรับรู้และปรากฏชัดเจนในสังคม เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ตอบรับข้อเสนอหรือความต้องการของสมเด็จฮุน เซน และการเจรจาไม่ได้ก่อให้เกิดผลเปลี่ยนแปลงสถานะการดำรงตำแหน่งของแม่ทัพภาคที่ ๒ รวมทั้งไม่มีผลต่อการเปิด - ปิดด่านตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา กรณีจึงยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ที่ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) อย่างไรก็ดี บริบทและถ้อยคำที่ผู้ถูกร้องใช้ในการเจรจามีลักษณะเป็นการแสดงถึงความอ่อนแอทางการเมืองภายในประเทศให้กัมพูชาซึ่งเป็นประเทศคู่ขัดแย้งทราบและเปิดช่องให้เกิดการแทรกแซงกิจการภายในของประเทศ รวมทั้งมีลักษณะเป็นการขอให้สมเด็จฮุน เซน เห็นใจและช่วยเหลือผู้ถูกร้อง โดยแสดงท่าทียอมตนหรือยอมจำนนล่วงหน้าโดยไม่มีเงื่อนไข อันเป็นการลดทอนหรือทำให้เสียหายซึ่งเกียรติภูมิหรือเกียรติของนายกรัฐมนตรีและประเทศไทย ทำให้ประชาชนชาวไทยได้รับความเสียหายที่ขาดความภูมิใจและความไว้วางใจในนายกรัฐมนตรี มีลักษณะเป็นการไม่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ถือเอาประโยชน์ส่วนตนเหนือกว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติ เสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและปฏิบัติตามกฎหมายโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ฯ หมวด ๑ ข้อ ๖ และข้อ ๗ หมวด ๒ ข้อ ๑๗ และหมวด ๓ ข้อ ๒๑ ประกอบข้อ ๒๗ ผู้ถูกร้องจึงมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรี คือ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ และมีผลให้รัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง (๑)

ย่อโดย นางสาวศัลยา ชาญศรีสมุทร
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการ

นายจิรัฏฐ์ องศุลาภะ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๗

นายสุภัทร แสงประดับ
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๓

นางสาวปิยดา บุญเรืองขาว
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี

ว่าที่เรือตรี ดิเรก สุขสว่าง
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ

นางสาวร่มปรางค์ สวมประคำ
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รักษาราชการแทน
เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ